

Oponentský posudek diplomové práce

Magisterský program RS UK FHS v Praze

Název práce: Sociální práce s fotbalovými fanoušky v zemích Evropské unie jako inspirace pro Českou republiku

Jméno studenta: Bc. Barbora Jindrová Zaměření studia: (řízení nebo supervize)

Práce se věnuje tématu násilných fotbalových fanoušků a preventivní práce s nimi. Autorka popisuje fotbalové fanouškovství ve čtyřech zemích: Itálii, Anglii, Německu a Česku. Zaměřuje se zejm. na způsoby, jak v jednotlivých zemích probíhají projekty pro fanoušky. Největší pozornost věnuje aktivitám v oblasti sociální prevence, které jsou vlastní zejm. německému přístupu. Aspirací práce je aplikovat tento přístup v českém prostředí.

Autorka v práci shromáždila značné (a na diplomovou práci až nezvykle rozsáhlé) množství materiálů, jako jsou rozhovory s aktéry v zahraničí (nejčastěji e-mailovou formou) nebo dotazníkové šetření mezi českými kluby zaměřené na stav jejich práce s fanoušky.

Zároveň je zřejmé, že autorka je v tématu silně osobně angažovaná – považuje je za důležité a představované aktivity rovněž.

Dovolím si spekulovat, že právě v tom tkví největší slabina práce – autorka je o „své pravdě“ natolik přesvědčena, že jí to brání náležitě vybudovat strukturu práce a její argumentaci.

(Dalším z projevů je nekritické přebírání slovníku a optiky „cílové skupiny“: „Vydávají ziny, které se zabývají děním na chuligánské scéně, vzniklo i několik chuligánských internetových stránek. Na internetu probíhá velké množství diskuzí, rozborů nejrůznějších bitek, kyberprostorové boje, informací o policejních zátazích a mediálních dezinformacích.“; str. 52)

V práci spatřuji tři zásadní nedostatky, které spolu souvisí a výrazně ovlivňují její kvalitu:

1. Práci bohužel chybí jasný cíl. Domnívám se, že pro potřeby diplomové práce není dostatečný cíl „popsat práci s fotbalovými fanoušky ve vybraných zemích (...) a poskytnout tak obrázek o projektech fungujících v zahraničí. Na základě popisu stávající situace v České republice pak navrhnout kroky, které by mohly pomoci při vzniku profesionálních projektů v České republice“ (str. 4). Za adekvátní cíl DP bych považoval takový, který směřuje k popisu (analýze) určitého jevu (problému), vč. snahy o zjištění nových poznatků.
2. Z nejasného cíle vyplývá rozmlžená koncepce (struktura) celé práce, kdy jsou bez jakékoli logiky poskládány citáty z literatury, autorčiny zkušenosti s prací s fanoušky, obsáhlé výňatky z e-mailové korespondence apod. V mnoha částech je složité sledovat, kam a jak se text ubírá – jednotlivé odstavce jsou za sebe poskládány bez hlubší souvislosti, přeskakují od jednoho tématu k druhému. To platí i pro řazení kapitol.
3. Dalším projevem je nedostatečné argumentovanost práce:
  - a. Postrádám teoretické ukotvení práce a zavedení klíčových pojmů: ačkoli autorka hojně operuje pojmem sociální práce (zejm. ve spojení s „fanprojekty“), tento pojem není vysvětlen. Podobně bychom mohli uvést řadu dalších pojmů.
  - b. Zcela chybí ukotvení problematiky z pohledu psychologie či sociologie, které jsou pro téma klíčové a v literatuře k němu mají rozhodně co říci.
  - c. Autorka bohužel nijak nevymezuje rozsah problému: prostě konstatuje, že tu je (fotbalové násilí) a že je důležité ho řešit. Na základě svých znalostí problému nejsem zdaleka přesvědčen o tom, že je problém tak rozsáhlý, jak by se mohlo z práce znát – že s fanouškovským násilím mají problémy všechny prvoligové kluby v ČR do té míry, aby bylo nezbytné jej řešit navrhovaným způsobem a v navrhovaném rozsahu.

Uvedené rovněž souvisí s nevyváženou volbou zdrojů: počítám-li správně, autorka vychází z pěti či šesti monografií, ostatní zdroje jsou články v časopisech či sbornících. Zároveň chybí (kromě jedné výjimky) zahraniční literatura, což je vzhledem k tématu práce závažnější a plynou z toho výhrady uvedené výše.

Ve vztahu k výzkumné části práce považuji za klíčovou formulaci „výzkumná část v této práci slouží zejména k dokreslení jednotlivých témat“ (str. 4). Od výzkumné části bych očekával, že bude stěžejní pro popis problému a poslouží jako východisko k formulaci závěrů – nikoli že bude „dokreslovat“ předem připravené teze. Nicméně autorka zde zvolila výstižné pojmenování pro roli, kterou „výzkumná část“ v práci zastává.

Což je škoda, neboť jak řečeno v úvodu, materiálu autorka shromáždila značné množství a jistě tomu věnovala dost času – bohužel pak nevyužívá potenciál, který v shromážděném materiálu má.

Následující otázky či nejasnosti jsou tak pouze dílčí a slouží jako ilustrace a podnět pro příp. vyjasnění:

- značné potíže mi při hodnocení působí ty pasáže v závěrech výzkumu, které jsou někdy konstatováním banalit (např. závěry k financování fanprojektů), někdy ne zcela zřejmé ve svých východiscích a souvislostech s výzkumem (kumulace pracovních úvazků apod.) (str. 87 – 88)
- z metodologického hlediska bych autorce vytkl zaměňování výzkumných otázek s otázkami použitými v dotazníku
- nejasný je pro ne odstavec „Byl připraven pilotní projekt, který byl aplikován na třech druholigových klubech. Původní technikou sběru dat byl rozhovor se zástupci klubů – většinou s tiskovými mluvčími.“ (str. 12) – o jakém pilotním projektu je řeč a jak souvisí s šetřením?
- hlubší reflexi by si zasloužilo konstatování, že „s respondenty se tazatel dobře znal, což byla výhoda pro vzájemnou interakci.“ (str. 14) – neplynou z takové situace také určitá rizika či omezení?
- rozsah a způsob použití „analýzy e-mailové komunikace“ nepovažuji za účelný: uvítal bych spíše jejich pojetí jako (např. strukturovaný) rozhovor s respondenty, zaměřený k určitému aspektu problematiky; jako zcela neadekvátní mi připadá z tohoto zdroje vycházet jako ze zásadního pro činění závěrů k situaci v jednotlivých zemích – k tomu bych očekával především jiné zdroje (literatura, výzkum)

Uvítal bych také objasnění těchto pasáží:

- „V Anglii se těžko hledá příklad dobré praxe, neboť zde funguje velké množství jednotlivých fanouškovských spolků a fanklubů, které fungují na komunitním principu a zároveň velká organizace Football Supporters' Federation, která funguje na národní úrovni a při velkých fotbalových utkáních, kde provozuje fanouškovské ambasády.“ (str. 32) V kontextu celé práce je to tvrzení těžko pochopitelné.
- „Česká legislativa nedisponuje speciálním zákonem, který by řešil divácké násilí, existují jen články jednotlivých zákonů, které se k některým tématům vyjadřují. Pokud tedy chceme komplexní obraz složení i ze zákonů ČR, je potřeba je vyhledávat v jednotlivých sekcích zákona (trestního, shromažďovacího atd.)“ (str. 53) K vyhledání, a tedy ke komplexnímu obrazu, se ovšem autorka neuchýlí.

Vybrané pasáže a výhrady mají ilustrovat obecněji formulované výhrady: zejm. absenci cíle a struktury práce a její nedostatečné ukotvení v odborné literatuře.

Vzhledem k obsaženým materiálům (viz úvod posudku) se nemohu zbavit dojmu, že se autorce bohužel nedostalo potřebného metodického vedení při přípravě a zpracování diplomové práce. S jeho pomocí by po mém soudu bylo možné odstranit většinu výše formulovaných výhrad a značně tak zvýšit kvalitu předložené práce.

Diplomovou práci nedoporučuji k obhajobě. Navrhuji klasifikovat stupněm neprospěl.

Posudek vypracoval: Milan Šveřepa

Datum: 6. 9. 2011